

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 14 października 2024 r.

w sprawie J.M.

wniosku Sądu Rejonowego w C. VII Wydział Karny o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu równorzędnemu sądowi w trybie art. 37 k.p.k. (sygn. akt VII Kp 276/24),

na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Janowie Lubelskim.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 września 2024 r., w sprawie o sygn. akt VII Kp 276/24, Sąd Rejonowy w C. VII Wydział Karny wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie sprawy w przedmiocie zażalenia pokrzywdzonego J.M. na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w C. z dnia 5 lipca 2024 r. o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie [...], do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

Sąd ten wskazał, że w sprawie [...] prowadzone było postępowanie dotyczące zarzucanego przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariusza publicznego - Sędziego Sądu Rejonowego w C. [...] Wydział Karny orzekającego w sprawie o sygn. II K 13/23, przeciwko J.M. oskarżonemu o

czyn z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 231a k.k. oraz Prezesa Sądu Rejonowego w C., Przewodniczącego [...] Wydziału Karnego - poprzez popełnianie przestępstw procesowych polegających m.in. na nienadawaniu biegu pismom procesowym kierowanym do sprawy przez J.M., dokonania ich niszczenia, uszkodzania, ukrywania lub usuwania, nie mając nimi prawa do wyłącznego rozporządzania, nieudzielanie odpowiedzi na przedmiotowe pisma, czym działano na szkodę interesu publicznego oraz interesu prywatnego J.M., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz przez funkcjonariuszy publicznych, tj. Sędziego Sądu Rejonowego w C. [...] Wydział Karny orzekającego w sprawie o sygn. VII Kp 65/23, dotyczącej zażalenia złożonego przez J.M. na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie [...], oraz Prezesa Sądu Rejonowego w C., Przewodniczącego [...] Wydziału Karnego, poprzez niezasadne wyłączenie się sędziego referenta od rozpoznawania środka odwoławczego, a nadto sporządzenie w dniu 15 marca 2024 r. postanowienia o wystąpieniu w trybie art. 37 § 1 k.p.k. z wnioskiem do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu równorzędnemu sądowi, czym działano na szkodę interesu publicznego oraz interesu prywatnego J.M., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k.

Na mocy postanowienia Prokuratora Prokuratury Rejonowej w C. z dnia 5 lipca 2024 r., po przeprowadzeniu postępowania sprawdzającego, odmówiono wszczęcia śledztwa (k. 186-188). Na to postanowienie złożył zażalenie pokrzywdzony J.M. (k. 192).

Zdaniem Sądu Rejonowego w C., w tej sytuacji orzekanie w przedmiocie zażalenia przez sędziów tego Sądu mogłoby godzić w dobro wymiaru sprawiedliwości. Wskazane powyższe okoliczności, mogą powodować w odczuciu społecznym (choćby mylne), przekonanie o braku warunków, do bezstronnego rozpoznania sprawy w Sądzie Rejonowym w C. Ewentualne rozstrzygnięcie sprawy na niekorzyść J.M., mogłoby wpływać na niekorzystne postrzeganie przez opinię publiczną sędziów Sądu Rejonowego w C. jako stronnicych. W tej sytuacji okoliczności te w odbiorze społecznym mogą stwarzać przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy przez Sąd Rejonowy w C., co byłoby sprzeczne z dobrem wymiaru sprawiedliwości.

Rozpoznając przedmiotowy wniosek Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Rejonowego w C. jest zasadny i zasługuje na uwzględnienie. Został on wniesiony z urzędu, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a więc niezależnie od życzenia samego pokrzywdzonego – i również niezależnie od opinii pokrzywdzonego wyrażonej w piśmie z dnia 1 października 2024 r. – Sąd Najwyższy jest zobowiązany do wniosku się ustosunkować.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie i jednolicie przyjmuje się, że o przekazaniu sprawy z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości nie może decydować sam fakt podważania przez stronę postępowania autorytetu konkretnego sądu i nieuzasadnione zarzuty pod adresem sędziów. Należy oczywiście podkreślić, że instytucja określona w art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy, zaś odstępianie od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy może nastąpić tylko w razie zaistnienia sytuacji jednoznacznie świadczącej o tym, iż pozostawienie sprawy w gestii tego sądu sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości. Rolą art. 37 k.p.k. jest zabezpieczenie obiektywizmu i bezstronności sądu.

Wśród okoliczności uzasadniających skorzystanie z instytucji z art. 37 k.p.k. słusznie wskazuje się na sytuację, gdy sędzia sądu właściwego lub nadzrędnego jest uczestnikiem postępowania (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 lutego 2022 r., I KO 10/22, LEX nr 3322318; z dnia 28 grudnia 2021 r., V KO 94/21, LEX nr 3324582; z dnia 14 czerwca 2018 r., III KO 62/18, LEX nr 2508531; z dnia 25 stycznia 2007 r., IV KO 3/07, LEX nr 568473; z dnia 25 czerwca 2005 r., II KO 22/05, LEX nr 1615825*). W realiach niniejszej sprawy fakt, iż postępowanie miałoby dotyczyć Prezesa Sądu Rejonowego w C., Przewodniczącego [...] Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w C. oraz dwóch Sędziów Sądu Rejonowego w C. (orzekających w sprawach VII Kp 65/23 i II K 13/23), może w odczuciu społecznym wzbudzić (mylne) przekonanie o braku warunków do obiektywnego orzekania – i to niezależnie od tego, czy w rzeczywistości sąd stworzony z sędziów tego sądu byłby w pełni zdolny do niezależnego orzekania. Tego rodzaju sytuacji, mogących rodzić, choćby nawet nieuzasadniony, negatywny społeczny wydźwięk, czy też ingerować

w swobodę orzekania, w interesie dobra wymiaru sprawiedliwości, należy unikać poprzez dopuszczalną w drodze wyjątku zmianę właściwości miejscowej sądu.

Dobro wymiaru sprawiedliwości we wskazanych przez Sąd wnioskujący okolicznościach postrzegać bowiem należy zarówno jako potrzebę zagwarantowania warunków bezstronności orzekania, jak również utwierdzenia opinii społecznej w przekonaniu, że jedynymi względami mającymi wpływ na treść orzeczenia pozostają kryteria merytoryczne.

Należy stwierdzić, że okoliczności faktyczne wskazane przez wnioskujący Sąd przemawiają za jej przekazaniem do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Występujący w sprawie kontekst sytuacyjny powoduje, że z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości jest rzeczą niepożądaną, aby w przedmiotowej sprawie orzekali sędziowie wnioskującego Sądu.

W rezultacie Sąd Najwyższy uznał, że w zaistniałej sytuacji przekazanie sprawy winno nastąpić do Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim.

W związku z powyższym orzeczono jak w postanowieniu.

WB.

[ms]